

CİNAYƏT HÜQUQUNA DAİR MƏSƏLƏLƏR ÜZRƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSIYA MƏHKƏMƏSİNİN HÜQUQİ MÖVQELƏRİNİN SİSTEMİ

Könül Qurbanova,
Azərbaycan Respublikası Konstitusiya
Məhkəməsi Aparatının Beynəlxalq hü-
quq və beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin
baş məsləhətçisi, h.ü.f.d.
e-mail: kenul76@mail.ru

mexanizmində mühüm rol oynayır.

Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları konstitusiya dəyərləri və prinsiplərinə əsasən qanunvericiliyin inkişafına nəzərəçarpan dərəcədə təsir göstərir. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarlarında Konstitusiyanın əsasları nəzərə alınaraq, mühüm hüquqi mövqelər formalaşdırılır. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarının hüquqi qüvvəsi bütün hissələrə, o cümlədən hüquqi mövqelərə şamil edilir. Bir sıra hallarda həmin hüquqi mövqelər müstəqil mənə kəsb edir. Konstitusiya Məhkəməsinin hüquqi mövqələrinin qüvvəsi onun qərarlarının hüquqi qüvvəsinə bərabər səviyyədə tutulur və ümumi xarakter daşıyır. Buna görə də, yalnız konstitusiya işinin predmetini təşkil

Məqalədə Konstitusiya Məhkəməsinin cinayət hüququ sahəsindəki şərhətmə təcrübəsi nəzərdən keçirilir. Cinayət-hüquq normalarının şərhinə həsr edilən Konstitusiya Məhkəmənin son qərarlarının təhlili nəticəsində belə bir qənaətə gəlinir ki, sözügedən aktlar hüquqi tənzimlənmə mexanizmində mühüm rol oynayır. Belə ki, həmin qərarlar bilavasitə bu cür normaların məzmunu və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının müddəaları nəzərə alınmaqla onların tətbiqi qaydalarını müəyyən edir.

Açar sözlər: hüquqtətbiqetmə, cinayət qanununun məhkəmə şərhə, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin hüquqi mövqeləri, cinayət hüququnun mənbəyi.

Konstitusiya nəzarəti orqanı olan Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsi dövlət orqanları arasında xüsusi statusa malikdir. Bu isə, özlüyündə, məhkəmə tərəfindən qəbul edilən qərarların imperativ təbiətini müəyyən edir. “Neqativ hüquqyaradıcılıq” forması olan Konstitusiya Məhkəməsinin aktları qanuni mənbə qismində çıxış edir və cinayət-hüquq tənzimlənməsi

edən hala deyil, eyni zamanda, hüquqtətbiqetmə təcrübəsində hüquq mənbəyi kimi istifadə olunan analoji hallarda da şamil edilir və bu baxımdan, sözügedən qərarlar yalnız məhkəmələr üçün deyil, eyni zamanda, hüquqtətbiqedici orqanlar üçün də mühüm mənbə qismində çıxış edir [1].

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının 21 dekabr 2010-cu il tarixli, 21-IVKQ nömrəli Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanununun 4.1.1-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin III hissəsinin 1-7-ci bəndlərinə və IV hissəsinə uyğun qəbul edilmiş Azərbaycan

Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarları Azərbaycan Respublikasının normativ xarakterli aktları hesab edilir. Həmin Konstitusiyaya Qanununun 1.0.3-cü maddəsində müəyyən edilmişdir ki, normativ xarakterli akt bu Konstitusiyaya Qanununda nəzərdə tutulan dövlət və ya yerli özünüidarə orqanı tərəfindən qəbul edilmiş, məhdud subyektlər dairəsi üçün məcburi davranış qaydalarını əks etdirən və dəfələrlə tətbiq olunmaq üçün nəzərdə tutulmuş müəyyən formalı rəsmi sənəddir [2].

Göründüyü kimi, Konstitusiyaya Məhkəməsinin öz qərarlarında formalaşdırdığı hüquqi mövqələr normativ xarakterli akt statusuna malikdir. Həmin qərarlar məcburi davranış qaydalarını əks etdirir və dəfələrlə tətbiq olunmaq üçün nəzərdə tutulur. Bununla bərabər, Konstitusiyaya Məhkəməsinin pozulmuş insan hüquq və azadlıqlarından vətəndaşların vermiş olduğu şikayətlərə dair çıxardığı qərarlardakı hüquqi mövqeyi digər məhkəmələr üçün "presedent" əhəmiyyətinə malikdir. Qeyd olunmalıdır ki, Konstitusiyaya Məhkəməsinin həmin məsələlər üzrə hüquqi mövqeyi digər məhkəmələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarına əlavələr və dəyişikliklər edilməsi barədə" 11 iyun 2004-cü il tarixli, 688-IIQ sayılı Azərbaycan Respublikası Qanununun III hissəsinin 9-cu bəndinin və IV hissəsinin 7-ci bəndinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IX hissəsinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair" 25 yanvar 2005-ci il tarixli Qərarında qeyd edilir ki, "Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarının yüksək hüquqi qüvvəsi onun bütün hissələrinə, habelə həmin qərarın əsasını təşkil edən

hüquqi mövqələrə də şamil olunur. Lakin Konstitusiyaya Məhkəməsinin hüquqi mövqələri, bəzən, müstəqil əhəmiyyət qazanır. Konstitusiyaya Məhkəməsinin hüquqi mövqələrinin qüvvəsi onun qərarlarının hüquqi qüvvəsinə bərabər olduğundan və ümumi xarakter daşdığından, yalnız konstitusiyaya işinin predmetini təşkil etmiş hala deyil, hüququn mənbəyi kimi hüquqtəbiiqetmə təcrübəsində rast gəlinən analoji hallara da şamil edilməlidir" [3].

Konstitusiyaya Məhkəməsinin qəraradlarına gəldikdə isə, burada formalaşan mövqələr prosessual qənaət və konstitusiyaya məhkəmə icraatının operativliyi məqsədilə analoji məsələlərin də həllinə şamil edilir. Belə ki, Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu "S.Xəlilov və Ə.İbrahimovun şikayəti üzrə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Hərbi Kollegiyasının 30 iyul 2015-ci il tarixli qərarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair" 13 iyul 2016-cı il tarixli qərarında xüsusilə qeyd etmişdir ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi əvvəlki hüquqi mövqələrinə yalnız Plenum qərarlarında deyil, həmçinin Palata tərəfindən qəbul edilmiş "pozitiv izah yönümlü" qəraradlarında da istinad edilməsi təcrübəsi mövcuddur [4].

Bu növ qəraradlarda Konstitusiyaya Məhkəməsi sorğuda, müraciətdə və ya şikayətdə qaldırılan məsələləri əvvəlki hüquqi mövqələri nəzərə almaqla qiymətləndirir və bu, nəticə etibarilə, iş üzrə maddi-hüquq məsələlərinin həllinə yönəlmiş olur [5].

Eyni zamanda, Konstitusiyaya Məhkəməsi Palatasının qəraradında (Konstitusiyaya Məhkəməsi Palatasının "Azərbaycan Respublikası Mənzil Məcəlləsinin 30.4-cü maddəsinin bəzi müddələrinin şərh edilməsi

ilə bağlı Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin müraciətinə dair” 22 yanvar 2015-ci il tarixli Qərardadı), faktiki olaraq, müəyyən ictimai münasibətləri tənzimləyən hüquqi mövqelər də formalaşdırılmışdır [6].

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu öz şərhətmə fəaliyyətində cinayət hüququnun problemlərinə tək-tək hallarda müraciət etsə də, qəbul edilən qərarlarda (həm qərar, həm də qərardad formasında) əhəmiyyətli hüquqi mövqelərə rast gəlmək olar. Onların təhlili isə, cinayət qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi dərəcəsi barədə mühakimə yürütmək, eləcə də hüquqtəbqiçidici sahədə çətinliklər yaradan məsələlər dairəsini müəyyən etmək imkanı verir.

Qeyd edilməlidir ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Cinayət Məcəlləsinin Ümumi hissəsinin bəzi normalarının düzgün tətbiqinə dair qərarları məhkəmə təcrübəsi üçün xüsusilə vacibdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 264-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 10 aprel 2012-ci il tarixli Qərarında qeyd etmişdir ki, məsuliyyətin yaranması hüquqi, eləcə də cinayət-hüquqi nəticələr törətdiyi üçün buna səbəb olan hansı hərəkətin (və ya hərəkətsizliyin) edilməsi, o cümlədən məhz hansı vəzifənin yerinə yetirilməməsi hüquqi müəyyənlik prinsipinə uyğun olaraq, qanunda dəqiq və aydın göstərilməlidir Eyni zamanda, cinayət qanunvericiliyi sahəsində hüquqi müəyyənlik prinsipi Konstitusiyanın 71-ci maddəsinin VIII hissəsindən və “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyanın 7-ci maddəsindən irəli gəlir. Konstitusiyanın 71-ci maddəsinin VIII hissəsindəki müddəə Əsas Qanunda qanunçuluq prinsipini ifadə edərək, cinayət

və cəzanın qanuna əsaslanmasını tələb etməklə yanaşı (nullum crimen sine lege və nulla poena sine lege prinsipləri), cinayət qanununun genişləndirici təfsirinin qadağan edilməsi (lex stricta) və cinayət qanunvericiliyinin aydın və müəyyən olmasını da (lex certa) tələb edir [8].

Qanunvericinin əsas məqsədlərini təhlil edərək, Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18-ci və 83.1-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair” 6 sentyabr 2010-cu il tarixli Qərarında göstərmişdir ki, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18.1-ci maddəsinin «məhkum olunmuş şəxs» müddəəsi həmin Məcəllənin 83.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, barəsində məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü, ödənilməmiş və ya götürülməmiş məhkumluğu olan şəxsi ehtiva edir [10].

Qeyd edilməlidir ki, CM-in 16-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş təkrarlıq qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə hökmünün olması ilə əlaqələndirilmir. Bu maddədən fərqli olaraq, Məcəllənin 18-ci maddəsində nəzərdə tutulmuşdur ki, məhkumluğu götürülməmiş və ya ödənilməmiş şəxs tərəfindən yenidən qəsdən cinayətin törədilməsi residiv hesab olunur.

Plenum “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18.5, 61.1.1 və 65-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair” 18 mart 2013-cü il tarixli Qərarında göstərmişdir ki, cinayətlərin residivi müəyyən edilərkən nəzərə alınmalıdır ki, qəsdən cinayət törətməyə görə əvvəllər məhkum olunmuş şəxs tərəfindən yenidən qəsdən eyni və ya həmcins cinayətin törədilməsi cinayətin residivi kimi qəbul edilməlidir. Həmin şəxsin əməli eyni zamanda cinayətlərin təkrar

törədilməsi əlaməti ilə tövsif edilə bilməz. CM-in Xüsusi hissəsinin müvafiq maddəsində residiv cinayət tərkibinin əlaməti kimi nəzərdə tutulmadığı halda isə, CM-in 61.1.1-ci maddəsinə əsasən, o, cəzanı ağırlaşdıran hal kimi nəzərə alınmalı və təqsirləndirilən şəxsə CM-in 65-ci maddəsi tətbiq edilməklə cəza təyin olunmalıdır [19].

Plenum “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 56.1.3-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 12 yanvar 2012-ci il tarixli Qərarında həmçinin qeyd etmişdir ki, qanunverici Cinayət Məcəlləsinin 56.1.4-cü maddəsi ilə cinayətlərin xüsusi təhlükəli residivi zamanı və ya ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəza növü müəyyən müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəza növü ilə əvəz edildikdə, xüsusi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsi, Cinayət Məcəlləsinin 56.1.3-cü maddəsində isə nəzərdə tutulmuş “cinayətlərin residivi zamanı, əgər məhkum əvvəllər azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza çəkmişsə” müddəasını həm kişi, həm də qadın məhkumlara aid etməklə onların ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisələrində cəza çəkmələrini müəyyən etmişdir.

Qeyd olunmalıdır ki, Cinayət Məcəlləsinin 57.2-ci maddəsinə əsasən, qadınlara ömürlük azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza təyin edilməsi istisna edilir [11].

Cəza təyin edilərkən xarici dövlətin ərazisində qəsdən törədilmiş cinayət əməlinə görə məhkum olunmuş şəxsin məhkumluğunun nəzərə alınb-alınmaması ilə bağlı məhkəmə təcrübəsində fikir ayrılığı ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun sərgilədiyi mövqeyə görə, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxmıdığı beynəlxalq müqavilələr üzrə xarici dövlətin məhkəmə hökmlərinə əsasən yaranmış məhkumluqların

nəzərə alınması yolverilməzdir. Konstitusiyanın 63-cü maddəsinin V hissəsinə əsasən, məhkəmənin hökmü olmasa, kimsə cinayətdə təqsirli sayıla bilməz. Cinayət Məcəlləsinin 1.3-cü maddəsinə görə, cinayət məsuliyyətini müəyyən edən və cinayət törətmiş şəxsin cəzalandırılmasını nəzərdə tutan qanunlar yalnız bu Məcəlləyə daxil olunduqdan sonra tətbiq edilə bilər. Həmin Məcəllənin qanunçuluq prinsipi adlanan 5.1-ci maddəsinə müvafiq olaraq, əməlin (hərəkət və ya hərəkətsizliyin) cinayət sayılması və həmin əmələ görə cəza və digər cinayət-hüquqi xarakterli tədbirlər yalnız bu Məcəllə ilə müəyyən edilir.

Plenum Konstitusiyanın və Cinayət Məcəlləsinin yuxarıda qeyd olunan normalarının mənası baxımından, belə nəticəyə gəlmişdir ki, şəxsin cəzalandırılmasını nəzərdə tutan qanunlar yalnız Cinayət Məcəlləsinə daxil olunduqdan sonra tətbiq edilə bilər və məhkumluğun yaranması üçün Azərbaycan Respublikasının məhkəmələri tərəfindən çıxarılmış və qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü olmalıdır. Beləliklə, yalnız Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr üzrə xarici dövlətlərin məhkəmə hökmlərinə əsasən yaranmış məhkumluğun Azərbaycan Respublikasının məhkəmələri tərəfindən cəza təyin edilərkən nəzərə alınmasına yol verilir [20].

Məhkum edilmiş şəxsin amnistiya aktı əsasında vaxtından əvvəl cəza çəkməkdən azad edildikdə, məhkumluğun ödənilməsi müddətinin axımı ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun formalaşdırdığı hüquqi mövqeyinə görə, amnistiya aktının dərc olunduğu gündən qanuni qüvvəyə minməsi, aktın barəsində tətbiq ediləcək şəxslərin hüquqi statusunun həmin gündən

dəyişməsinə nəzərdə tutmur. Amnistiya aktının dərc edildiyi gündən qanuni qüvvəyə minməsi barəsində tətbiq edilən şəxslərin dairəsinin müəyyən edilməsi və aktın tətbiq edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş müddətin axımının başlanması üçün zəruri olan zamanı ifadə edir. Plenum hesab etmişdir ki, məhkum edilmiş şəxs amnistiya aktı əsasında vaxtından əvvəl cəza çəkməkdən azad edildikdə, məhkumluğun ödənilməsi müddəti amnistiyanın həmin şəxs barəsində tətbiq edildiyi, yəni müvafiq səlahiyyətli orqan tərəfindən konkret şəxs barəsində amnistiya aktının tətbiq olunması barədə qərar qəbul edildiyi gündən hesablanmalıdır. Bununla belə vurğulanmışdır ki, amnistiyanın tətbiq edilməsinə dair qərar barəsində tətbiq olunacaq şəxslər üçün mühüm hüquqi nəticələr yaratdığından, səlahiyyətli orqanların belə işlərə mümkün qədər qısa müddət ərzində baxmaları məqsədəmüvafiqdir [18].

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu öz qərarlarında Konstitusiyaya və cinayət qanunvericiliyində təsbit edilmiş prinsiplərin şərhinə xüsusi yer verir. Qanunçuluq, hüquqi müəyyənlik və mütənasiblik prinsiplərini təhlil edərək Plenum “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarında hesab etmişdir ki, qanunverici orqan tərəfindən cinayət hüquq norması qəbul edilərkən qanunçuluğun prinsiplərindən olan qanunun aliliyi, vahidliyi, məqsədəuyğunluğu və qanunçuluğun reallığı prinsiplərinə riayət olunmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Sadalanan prinsiplərə əməl olunması Konstitusiyada təsbit olunmuş bərabərlik, mütənasiblik, hüquqi müəyyənlik, tarazlıq prinsiplərindən irəli gəlir [7].

Plenum “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 188-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair” 30 mart 2015-ci il tarixli Qərarında Cinayət Məcəlləsinin 188-ci və İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 70-ci maddələrinin məhz hüquqi müəyyənlik və mütənasiblik prinsipləri baxımından təkmilləşdirilməsini Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə etmişdir. Plenum cinayət və inzibati xətalər qanunvericiliklərinin müvafiq normalarının təkmilləşdirilməsi həyata keçirilənədək, hüquqtətbiqedici orqanlar tərəfindən meşə fondu torpaqlarına qarşı yönələn hüquqazidd əmələ görə təqsiri olan şəxsi inzibati və ya cinayət məsuliyyətinə cəlb edərkən, əməlin ictimai təhlükəlilik dərəcəsini, mülkiyyətçiyə, ətraf mühitə və s. vurulmuş zərərin ağırlıq dərəcəsini nəzərə almaqla, onun hərəkətlərini müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 188-ci maddəsi və ya Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 70-ci maddəsi ilə tövsif edilməsini müəyyən etmişdir [9].

Qeyd edilməlidir ki, 30 sentyabr 2015-ci il tarixli 1336-IVQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə Cinayət Məcəlləsinin 188-ci maddəsi yeni redaksiyada verilərək torpaq üzərində yalnız mülkiyyət deyil, həmçinin istifadə və ya icarə hüququnun pozulmasına görə də cinayət məsuliyyəti müəyyən edilmişdir. Cinayət tərkibinin obyektiv tərəfinin əlamətləri genişlənərək torpaq sahəsinin başqa üsullarla özbaşına tutması da nəzərdə tutulmuşdur. Cinayətin törədilməsinə görə cəzanın hədləri də dəyişdirilərək səkkiz min manatdan on min manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə kimi göstərilmişdir.

Digər bir misal kimi göstərmək olar ki, Cinayət Məcəlləsinin Xüsusi hissəsinin 333-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin subyektlərinin hərbi hissəni özbaşına tərk etmə və ya xidmət yerinə vaxtında gəlməmələrinin günlərlə hesablandığı hallarda onların əməllərinə cinayət hüquqi qiymət verilməsi ilə bağlı məhkəmə təcrübəsində ziddiyyətlər yaranmışdır. Belə ki, bəzi məhkəmələr bu müddətin hesablanması ilə bağlı hesab edirlər ki, Cinayət Məcəlləsinin 333-cü maddəsində müddətlər saatlarla deyil, günlərlə göstərildiyinə görə, həmin maddədə nəzərdə tutulmayan vaxt ölçüsü kimi saata istinad edilməsi və şəxsin cinayət məsuliyyətinə günün deyil, saatin keçməsi ilə bağlı cəlb edilməsi hüquqi müəyyənlik prinsipinin tələblərinə ziddir. Bu halda məhkəmələr Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 202.1-ci maddəsinə istinad edərək belə nəticəyə gəlirlər ki, cinayət mühakimə icraatı zamanı həmin Məcəllə ilə müəyyən edilmiş müddətlər saatlar, günlər, aylar, illərlə hesablanır və Cinayət Məcəlləsinin 333-cü maddəsində göstərilən müddət günün bitməsi və növbəti günün başlaması kimi gecə saat 12:00-dan sonra hesablanmalıdır.

Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 333.1 və 333.3-cü maddələrinin şərh edilməsinə dair" 2017-ci il 2 iyun tarixli Qərarında da göstərildiyi kimi, həmin maddələrin dispozisiyasında əməlin müəyyən müddət ərzində təkrar törədilməsi hərbi hissəni özbaşına tərk etmə cinayətinin obyektiv cəhətinin tərkib əlaməti kimi nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki, hərbi hissəni və ya xidmət yerini özbaşına tərk etməyə görə Cinayət Məcəlləsinin 333.1-ci maddəsi ilə cinayət məsuliyyəti o zaman yaranır ki,

hərbi hissəni və ya xidmət yerini özbaşına tərk etmə və ya üzrlü səbəblər olmadan öz xidmət yerinə vaxtında gəlməmə müddəti üç gündən artıq, lakin on gündən çox olmasın, yaxud üç gündən az olsa da, eyni əməllər altı ay ərzində təkrar törədilmiş olsun.

Plenum həmin qərarında bir daha vurğulamışdır ki, Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin təyinatı cinayət hesab edilən hər bir hadisənin açılmasına, cinayət törətmiş şəxslərin ifşa və məhkum edilməsinə, təqsirsiz şəxslərin təqib və məhkum edilməsinin qarşısının alınmasına xidmət edir. Başqa sözlə, Cinayət-Prosessual Məcəlləsi cinayət hüquq normalarının tətbiq edilməsi üçün prosessual vasitələri müəyyən edir.

Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin normaları Cinayət Məcəlləsinin normalarına dəyişikliklər və ya düzəlişlər edə bilməz, onlar yalnız Cinayət Məcəlləsinin normalarının reallaşdırılmasına istiqamətlənməlidir. Buna görə, normalar arasında kolliziyalar müəyyən edildikdə, ilk növbədə, Cinayət Məcəlləsinin müvafiq normalarının müddəaları aydınlaşdırılmalı, daha sonra isə Cinayət-Prosessual Məcəlləsinə müraciət edilməlidir (Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18 və 83.1-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair" 2010-cu il 6 sentyabr tarixli Qərarı). Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun bu Qərarındakı yanaşma belə nəticəyə gəlməyə imkan verir ki, Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmayan hər hansı anlayışın cinayət-prosessual qanunvericiliyində müəyyən edilmiş açıqlaması Cinayət Məcəlləsinin məqsəd və vəzifələrinə, prinsiplərinə, eləcə də hüquqi müəyyənlik prinsipinə uyğun gəldiyi halda cinayət hüquq normasının tətbiqi zamanı nəzərə alın bilər.

Bununla bağlı Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab etmişdir ki, Cinayət Məcəlləsində “gün” anlayışının izahı verilmədiyi üçün həmin Məcəllənin 333-cü maddəsində göstərilən “gün” anlayışı məhz cinayət-prosessual qanunvericiliyində işlədilən 24 saatlıq müddət (sutka) mənasında başa düşülməlidir.

Konstitusiya Məhkəməsi qanunun formal müəyyənliyi prinsipinə Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun 29 dekabr 2003-cü il tarixli Qərarında münasibət bildirmişdir ki, bu qərarın təhlili belə bir qənaətə gəlməyə əsas verir ki, qanunvericiliyin sistemli xarakteri və onun sahəvi quruluşu nəzərə alınmaqla cinayət qanunvericiliyində işlənən hüquqi anlayışların istinasız olaraq açıqlanması verilməyə bilər, xüsusilə də onların mənası digər sahəvi hüquq normalarının təhlili vasitəsilə müəyyən edilməsi imkanları mövcud olduqda [12].

Belə ki, Cinayət Məcəlləsinin 228-ci maddəsinin adında soyuq silah barədə heç bir müddəə olmadığı halda, bu maddənin tərkib hissəsi olan 228.4.-cü maddədə “soyuq silah” termini işlədilmişdir. Bundan başqa “Xidməti və mülki silah haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda belə termin olmadığı halda göstərilən 228.4.-cü maddədə “tullayıcı silah” termininə istinad edilmiş soyuq, pnevmatik və sair silahın həmin terminə aid olub-olmaması isə açıqlanmamışdır.

Konstitusiya Məhkəməsi belə nəticəyə gəlmişdir ki, Cinayət Məcəlləsinin 228.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan “tullayıcı silah” termini altında «soyuq atıcı silah» başa düşülməlidir. Pnevmatik silahın soyuq silahların tərkibinə daxil olub-olmamasına gəldikdə isə, Konstitusiya Məhkəməsi qeyd

etmişdir ki, pnevmatik silahın anlayışı “Xidməti və mülki silah haqqında” Qanunun 2-ci maddəsində verilmiş və Cinayət Məcəlləsinin 228.4.-cü maddəsində nəzərdə tutulan “tullayıcı silah” termini “Xidməti və mülki silah haqqında” Qanunda göstərilən “soyuq atıcı silah” termini mənasında tətbiq olunmalıdır.

Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Qərarın nəticəvi hissəsində Cinayət Məcəlləsinin 228-ci maddəsinin adı və onun dispozisiyası arasında olan uyğunsuzluğun aradan qaldırılmasını Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə tövsiyə etmişdir.

Qeyd olunmalıdır ki, 10 iyun 2011-ci il tarixli, 158-IVQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə 228-ci maddənin adından “odlu” sözü çıxarılmış, 228.4-cü maddədə “tullayıcı silahı” sözləri “soyuq atıcı silahı” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

Konstitusiya ədalət mühakiməsinin əsasında duran vacib prinsiplərdən ədalətlik, tarazlıq və mütənəsiblik prinsipləridir ki, bu Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun 23 aprel 2018-ci il tarixli Qərarından irəli gəlir [13]. Qanunvericiliyə edilən son düzəlişlər və ictimai münasibətlərin dinamikası nəzərə alınmaqla, Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu Cinayət Məcəlləsinin 177-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsinin 1 və 3-cü bəndlərinin tətbiqi ilə bağlı vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması üçün Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin müraciəti əsasında qəbul edilmiş “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 177-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsinin 1 və 3-cü bəndlərinin şərh edilməsinə dair” Qərarında mühüm nəticəyə gəlmişdir. Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab etmişdir ki, qanunverici Konstitusiya ilə ona verilmiş səlahiyyətdən istifadə

edərək ədalət prinsipinin təmin olunması məqsədilə Cinayət Məcəlləsinin 177.2-ci maddəsində göstərilən ağırlaşdırıcı hallarda oğurluğun, o cümlədən təkrar oğurluğun təhlükəlilik dərəcəsini və belə əməlləri törədən şəxslərin ictimai təhlükəliliyini nəzərə alaraq, həmin əməllərə görə daha sərt cinayət məsuliyyəti müəyyən etmişdir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu bir daha vurğulamışdır ki, cinayətin təkrar törədilmiş hesab edilməsi üçün təqsirkarın ən azı iki ictimai-təhlükəli əməli törətməsi faktı müəyyən edilməlidir. Bu fakt həmisi təkrarlığın təqsirkar şəxsə də mənfə xüsusiyyətlərin mövcudluğu ilə xarakterizə olunduğunu göstərir. Təkrarlıq ona daxil olan cinayətlərin müxtəlif vaxtlarda törədilməsini ehtiva edir. Təqsirkar şəxsin müxtəlif həyat şəraitində qanuna uyğun davranış qaydasını seçmək imkanının olmasına baxmayaraq, şüurlu olaraq cinayət qanunu ilə qadağan olunmuş davranış qaydasını seçməsi onun yüksək ictimai təhlükəliliyini sübut edir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin həmin Qərarında gəldiyi nəticəyə görə, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 177.2-ci maddəsində “eyni əməllər” ifadəsi həmin Məcəllənin 177.1-ci maddəsində göstərilən oğurluğun yalnız zəruri əlamətini, yəni özgənin əmlakını gizli olaraq talamanı nəzərdə tutur. Oğurluğun təkrar, yəni iki dəfə və ya iki dəfədən çox törədilməsi zamanı əmlakın mülkiyyətçisinə və ya digər sahibinə hər bir əməl üzrə yüz manatdan yuxarı məbləğdə ziyan vurulduğu hallarda Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 177.2.2-ci maddəsi ilə cinayət məsuliyyəti yaranır.

İnzibati preyardisiya ilə bağlı cinayət tərkibinin qanunverici tərəfindən müəyyən

edilməsinə toxunaraq Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu “Azərbaycan Respublikası Mülki-Prosessual Məcəlləsinin 265.5-ci maddəsinin və «Məhkəmə qərarlarının icrası haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 82.3-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 15 fevral 2008-ci il tarixli Qərarında qeyd etmişdir ki, «Məhkəmə qərarlarının icrası haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 82-ci maddəsinin quruluşunda qanunverici tərəfindən inzibati preyardisiyasından istifadə olunmuşdur. Həmçinin inzibati məsuliyyətdən sonra borclunun hüquqazidd davranışı davam etdiyi halda onun cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması, habelə bunun məhz Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada müvafiq orqana, məhkəmə icraçıları qurumunun rəhbərinin təqdimatı əsasında mümkünlüyü müəyyən olunmuşdur [14].

Cinayət hüququnda inzibati preyardisiya Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun 2012-ci il 2 oktyabr tarixli Qərarında da öz əksini tapmışdır. Həmin Qərara əsasən Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş “qərəzli” müddəası qiymətləndirici (tövsifedici) əlamət olduğundan ibtidai istintaq aparən orqan və ya məhkəmə yalnız konkret işin hallarına uyğun olaraq bu əlamətin mövcud olub-olmamasını müəyyən etməlidir. Göstərilənlərə əsasən, Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu hesab etmişdir ki, Cinayət Məcəlləsinin 306-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş cinayət tərkibi məhkəmə aktını icra etməsinə görə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 313-1.1-ci maddəsi ilə inzibati məsuliyyətə cəlb edildikdən sonra şəxs tərəfindən həmin icra sənədinin yenidən qərəzli olaraq icra edilmədiyi hallarda yaranır [15].

Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 37-ci maddəsinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsi baxımından şərh edilməsinə dair” 18 dekabr 2014-cü il tarixli Qərarında da formalaşdırdığı hüquqi mövqeyinə görə, cinayət qanunvericiliyində inzibati preyudisiya, bir tərəfdən əməlin lazımsız kriminallaşdırılmasını istisna edir, digər tərəfdən isə analogi hüquq pozuntusuna görə şəxsi inzibati məsuliyyətə cəlb etmək vasitəsi ilə cinayətlərin qarşısının alınmasına imkan yaradır. Bu halda, inzibati tənbeh təkcə inzibati hüquq pozuntusu ilə deyil, həm də cinayətlə mübarizədə hüquqi vasitə hesab edilir [16].

Həmin Qərara əsasən, məhkəmə qərarlarının icra edilməməsi uzanan cinayətdir. Uzanan cinayət müəyyən cinayət tərkibinin uzun müddət ərzində fasiləsiz olaraq həyata keçirilməsində ifadə olunur və cinayət əməlinin törədilməsi ilə bitmir. Bu baxımdan, Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab etmişdir ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 37-ci maddəsinin tələbləri məhkəmə qərarının icra edilməməsinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməni istisna etmir. Həmçinin, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 37-ci maddəsinin tələbləri inzibati xarakterli pozuntu törətmiş və bunun nəticəsində inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərə aiddir. Belə ki, inzibati xəyata görə inzibati tənbeh almış şəxsin eyni xətanı il ərzində təkrar törətməsi onun üçün daha ciddi inzibati tənbehin tətbiqinə dair tövsifedici əlamətdir. Qeyd olunanlara əsasən, Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu belə nəticəyə gəlmişdir ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 313-1.1-ci maddəsinə müvafiq olaraq barəsində inzibati tənbeh tətbiq

olunmuş şəxs, məhkəmə aktını qərəzli olaraq icra etməməkdə davam edərsə, Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsi ilə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilir. Bu hallara İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 37-ci maddəsinin tələbləri şamil edilmir.

Cinayət Məcəlləsinin Xüsusi hissəsində yer alan 320.1-ci maddəsinə görə, hüquq verən və ya vəzifədən azad edən vəsiqəni və ya digər rəsmi sənədi istifadə etmək məqsədi ilə saxtalaşdırma və ya qanunsuz hazırlama, yaxud bu cür sənədi satma, habelə eyni məqsədlə Azərbaycan Respublikasının saxta dövlət təltifini, ştamplı, möhürü, blankı hazırlama və ya satma cinayət məsuliyyəti yaradır. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun gəlidiyi qənaətə görə, həmin maddədə nəzərdə tutulmuş hüquq verən və ya vəzifədən azad edən vəsiqəni və ya digər rəsmi sənədi istifadə etmək məqsədi ilə saxtalaşdırma rəsmi sənəd barəsində və onun üzərində elə qanunsuz hərəkətlərin edilməsini nəzərdə tutur ki, bu hərəkətlərin nəticəsində həmin sənədin sahibinin və ya istifadəçisinin hüquqi vəziyyəti dəyişir, o, əsassız və qanunsuz olaraq hər hansı hüquq əldə edir və ya vəzifədən azad edilir, eləcə də hüquqlarının həyata keçirilməsi və ya vəzifələrinin icrasında müəyyən üstünlüklər, güzəştlər, imtiyazlar əldə edir. Yekun olaraq Plenum hesab etmişdir ki, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olmaq hüququ verən rəsmi sənədə qanunsuz olaraq başqasının adından digər şəxs tərəfindən məlumatların daxil edilməsi, onun əvəzinə imzalanması və s. hərəkətlər rəsmi sənədin saxtalaşdırılması kimi qəbul olunmalı və Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 320.1-ci maddəsi ilə tövsif edilməlidir [17].

Yekun olaraq hesab edirik ki, ölkə parla-

menti nəzdində məhkəmə qərarlarının icrası üzrə elmi problemlərlə bağlı tədqiqat işlərinin hazırlanmasına dair qanunvericilik institutunun (komissiyasının) yaradılması məqsəddə uyğun olardı. İş istiqamətlərindən biri kimi Konstitusiya Məhkəməsinin qərarlarının monitorinqinin aparılması, milli qanunvericilikdə və hüquqtəbiqetmə təcrübəsində struktur və ümumi qüsurların birgə təhlili, məhkəmə qərarlarının icra mexanizminin təkmilləşdirilməsinə dair tövsiyələrin işlənilməsinə hazırlanması, Konstitusiya Məhkəməsinin qərarları ilə bağlı qanunvericilik təşəbbüsü institutunun gələcək inkişafına dair hüquqi problemlərin araşdırılmasını qeyd etmək olar.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

1. Ф.Абдуллаев. <https://azertag.az/ru/xeber/> С начала деятельности Конституционного Суда Азербайджанской Республики проходит 20 лет-1179692.
2. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının 21 dekabr 2010-cu il tarixli, 21-IVKQ nömrəli Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanunu.
3. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarına əlavələr və dəyişikliklər edilməsi barədə” 11 iyun 2004-cü il tarixli, 688-IIQ sayılı Azərbaycan Respublikası Qanununun III hissəsinin 9-cu bəndinin və IV hissəsinin 7-ci bəndinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu bəndinin IX hissəsinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair” 25 yanvar 2005-cü il tarixli Qərarı.
4. Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu “S.Xəlilov və Ə.İbrahimovun şikayəti üzrə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Hərbi Kollegiyasının 30 iyul 2015-ci il tarixli qərarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair” 13 iyul 2016-cı il tarixli Qərarı.
5. Konstitusiya Məhkəməsi Palatasının “Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin 15.2-ci maddəsinin müddəaları baxımından barışıq razılaşması üzrə icra vəərəqəsinin verilib-verilməməsinin mümkünlüyünün şərh edilməsinə dair” 23 iyun 2011-ci il tarixli Qərardadı; Konstitusiya Məhkəməsi Palatasının “Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun 6 may 2011-ci il tarixli 08/296 sayılı sorğusuna dair” 25 iyul 2011-ci il tarixli Qərardadı.
6. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “S.Xəlilov və Ə.İbrahimovun şikayəti üzrə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Hərbi Kollegiyasının 30 iyul 2015-ci il tarixli qərarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair» 13 iyul 2016-cı il tarixli Qərarı.
7. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarı.
8. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 264-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 10 aprel 2012-ci il tarixli Qərarı.
9. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 188-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair” 30 mart 2015-ci il tarixli Qərarı.
10. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18-ci və 83.1-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair” 6 sentyabr 2010-cu il tarixli Qərarı.
11. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 56.1.3-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair ” 12 yanvar 2012-ci il tarixli Qərarı.
12. Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 228 -ci maddəsinin şərh edilməsinə dair” 29 dekabr 2003-cü il tarixli Qərarı.

13. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 177-ci maddəsinin “Qeyd” hissəsinin 1 və 3-cü bəndlərinin şərh edilməsinə dair” 23 aprel 2018-ci il tarixli Qərarı.
14. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Mülki-Prosessual Məcəlləsinin 265.5-ci maddəsinin və «Məhkəmə qərarlarının icrası haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 82.3-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 15 fevral 2008-ci il tarixli Qərarı.
15. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsinin şərh edilməsinə dair 2 oktyabr 2012-ci il tarixli Qərarı.
16. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 37-ci maddəsinin Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 306.1-ci maddəsi baxımından şərh edilməsinə dair” 18 dekabr 2014-cü il tarixli Qərarı.
17. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 320.1-ci maddəsinin bəzi müddəalarının şərh edilməsinə dair” 15 noyabr 2019-cu il tarixli Qərarı.
18. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 83.4-cü maddəsinin bəzi müddəalarının şərh edilməsinə dair” 03 mart 2020-ci il tarixli Qərarı.
19. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 18.5, 61.1.1 və 65-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair” 18 mart 2013-cü il tarixli Qərarı.
20. Konstitusiyə Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 1, 5, 18, 61 və 65-ci maddələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 148-ci maddəsi və “Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquq münasibətləri haqqında” Minsk Konvensiyası baxımından şərh edilməsinə dair” 07 iyun 2019-cu il tarixli Qərarı.

**СИСТЕМА ПРАВОВЫХ ПОЗИЦИЙ КОНСТИТУЦИОННОГО
СУДА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ПО ВОПРОСАМ УГОЛОВНОГО ПРАВА**

**Конуль Гурбанова, главный советник Управления международного права
и международного сотрудничества Аппарата Конституционного Суда
Азербайджанской Республики, к.ю.н.**

e-mail: kenul76@mail.ru

В статье рассматривается интерпретационная практика Конституционного Суда в области уголовного права. В результате анализа ряда последних решений Суда, посвященных толкованию уголовно-правовых норм, резюмируется, что указанные акты играют особую роль в механизме правового регулирования, поскольку непосредственно определяют содержание таких норм и порядок их применения с учетом Конституции Азербайджанской Республики.

Ключевые слова: *право-применение, судебное толкование уголовного закона, правовые позиции Конституционного Суда Азербайджанской Республики, источник уголовного права.*

SYSTEM OF LEGAL POSITIONS OF THE CONSTITUTIONAL
COURT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN ON
CRIMINAL LAW ISSUES

Konul Gurbanova, Chief Adviser of the Department of International Law and International Cooperation of the Office of the Constitutional Court of the Republic of Azerbaijan, Ph.D.

e-mail: kenul76@mail.ru

Interpretative practice of the Constitutional Court in the field of criminal law is considered in the article. As a result of the analysis of a number of the last judgments devoted to interpretation of criminal law precepts it is summarized that acts of this Court play a special role in the mechanism of legal regulation, because they directly determine the content of these norms and order of their application according to the Constitution.

Keywords: *law enforcement, criminal law interpretation, the Constitutional Court, source of criminal law.*

AZERBAIJAN CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİNİN CEZA
HUKUKU KONUSUNDA HUKUKİ DURUM SİSTEMİ

Konul Gürbanova, Azərbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Ofisi Uluslararası Hukuk ve Uluslararası İşbirliği Dairesi Başdanışmanı, Ph.D.

e-posta: kenul76@mail.ru

Makale, Anayasa Mahkemesinin ceza hukuku alanındaki yorum uygulamasını incelemektedir. Anayasa Mahkemesinin ceza hukukunun yorumlanmasına yönelik son kararlarının analizi, bu eylemlerin yasal düzenleme mekanizmasında önemli bir rol oynadığı sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla, bu kararlar, Azərbaycan Cumhuriyeti Anayasası hükümlerini dikkate alarak, bu tür normların içeriğini ve bunların uygulanma kurallarını doğrudan belirler.

Anahtar kelimeler: *kolluk kuvvetleri, ceza hukukunun yargı yorumu, Azərbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin hukuki konumları, ceza hukukunun kaynağı.*

